

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

Publikacja współfinansowana jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

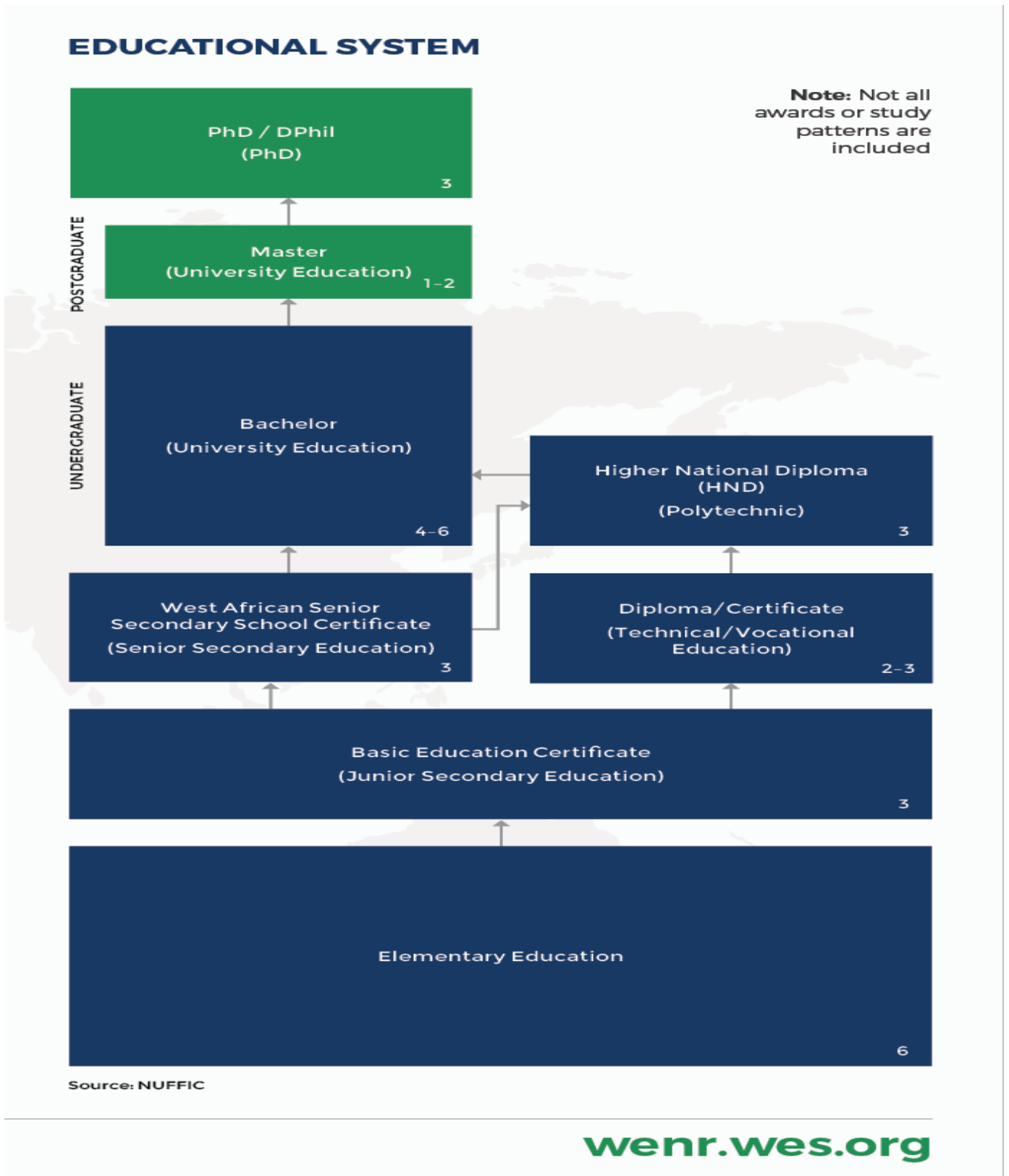
Spis treści

Schemat systemu edukacji Ghany	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych	4
Studia krótkie	4
Studia pierwszego stopnia	4
Studia drugiego stopnia	5
Studia trzeciego stopnia.....	6
Skala ocen	7
Listy uczelni.....	7
Tabela ewaluacyjna dyplomów uzyskanych w Ghanie.....	8

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International \(CC BY-NC-ND 4.0 International\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Ghany

Źródło: https://wenr.wes.org/wp-content/uploads/2019/04/wenr-0419-country_profile-ghana-1.png

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych

Uczniowie, którzy ukończyli w Ghanie edukację na poziomie gimnazjalnym, zdali egzamin i otrzymali Basic Education Certificate, mogą kontynuować 3-letnią naukę na poziomie średnim. Po jej ukończeniu i zdaniu państwowego egzaminu końcowego (West African Senior School Certificate Examination (WASSCE) uczniowie szkół ogólnokształcących otrzymują **West African Senior School Certificate (WASSC)**, uprawniający ich do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Ghanie.

Posiadacze Basic Education Certificate mogą również wybrać 2-3-letnią ścieżkę kształcenia zawodowego. Jej ukończenie nie daje jednak bezpośredniego wstępu do szkół wyższych w Ghanie.

Uzyskane w Ghanie świadectwo, uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlega w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwy w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wykształcenia-uzyskanego-za-granica>.

Studia krótkie

Posiadacze **West African Senior School Certificate**, oraz uczniowie, którzy ukończyli kształcenie zawodowe i otrzymali Diploma/Certificate of Technical/Vocational Education, mogą wybrać 3-letnią ścieżkę krótkiego kształcenia zawodowego. Wydawany po jej ukończeniu **Higher National Diploma (HND)** stanowi podstawę do przyjęcia jego posiadacza na drugi lub trzeci rok studiów wyższych pierwszego stopnia.

Higher National Diploma (HND) nie ma swojego odpowiednika w polskim systemie edukacji i z tego względu nie podlegają w naszym kraju formalnemu uznaniu. Po przyjęciu kandydata na studia wyższe pierwszego stopnia polska uczelnia może jednak zaliczyć na ich poczet zajęcia zrealizowane w trakcie trwania ww. programów kształcenia. Zaliczenie zajęć następuje na zasadach określonych w regulaminie studiów.

Studia pierwszego stopnia

W Ghanie kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego prowadzone jest przez uczelnie publiczne i prywatne, uniwersytety techniczne i afiliowane koledże uniwersyteckie.

Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia jest posiadanie West African Senior School Certificate (WASSC). Jednakże wiele uczelni w procedurze rekrutacji określa dodatkowe kryteria, np. wymóg

uzyskania na egzaminie (West African Senior School Certificate Examination) wysokiej średniej z danego przedmiotu.

Studia pierwszego stopnia w Ghanie trwają 4 – 6 lat. Dyplom nadający tytuł **Bachelor** (ze wskazaniem dziedziny, np. Bachelor of Arts (BA), Bachelor of Science (BSc) uzyskiwany jest z reguły po 4 latach studiów, natomiast dyplom na kierunkach technicznych - po 5 latach. Studia pierwszego stopnia na kierunku medycyna, stomatologia, farmacja, optometria i weterynaria trwają 6 lat. Po ich ukończeniu nadawany jest odpowiednio tytuł **Bachelor of Medicine and Surgery (MBChB)**, **Bachelor of Dental Surgery (BDS)**, **Doctor of Pharmacy (PharmD)**, **Doctor of Optometry (OD)** i **Doctor of Veterinary Medicine (VetD)**. Nie wszystkie studia kończą się obroną pracy dyplomowej, jednak w wielu wypadkach od studenta ostatniego roku wymagana jest realizacja projektu lub poprowadzenie seminarium. Dokumentem uprawniającym do ubiegania się o wstęp na studia drugiego stopnia jest dyplom Bachelor na poziomie co najmniej Second Class Honours, uzyskany po ukończeniu akredytowanego programu studiów.

Akredytację programu studiów można sprawdzić na stronie [National Accreditation Board](#) oraz w Kwalifikatorze (w strefie dla uczelni).

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Ghanie dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do :

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych.

Polski odpowiednik dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia w Ghanie, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia drugiego stopnia

Podstawą przyjęcia na studia drugiego stopnia w Ghanie jest dyplom Bachelor na poziomie co najmniej Second Class Honours, uzyskany po ukończeniu akredytowanego programu studiów. Studia drugiego stopnia trwają od 1 do 2 lat. Po ich ukończeniu w zależności od kierunku studiów wydawany jest dyplom **Master** ze wskazaniem dziedziny, np. Master of Arts (MA), Master of Science (MSc), Master of Business Administration (MBA), itd. Dyplom Master, uzyskany po ukończeniu akredytowanego programu studiów, uprawnia do ubiegania się o przyjęcie w Ghanie na studia doktoranckie.

Akredytację programu studiów można sprawdzić na stronie [National Accreditation Board](#) oraz w Kwalifikatorze (w strefie dla uczelni).

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Ghanie dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia, dający w tym kraju prawo ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uprawnia w Polsce do :

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych,
- ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora.

Polski odpowiednik dyplomu uzyskanego po ukończeniu studiów drugiego stopnia w Ghanie, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia trzeciego stopnia

Doktorat jest najwyższą kwalifikacją z zakresu szkolnictwa wyższego, jaką można uzyskać w Ghanie. Warunkiem wstępu na studia doktoranckie jest posiadanie dyplomu Master, uzyskany po ukończeniu akredytowanego programu studiów. Studia doktoranckie trwają od 3 do 4 lat. W czasie ich trwania doktorant prowadzi pracę badawczą oraz przygotowuje rozprawę doktorską. Po jej obronie nadawany jest stopień **Doctor of Philosophy (PhD)**.

Akredytację programu studiów można sprawdzić na stronie [National Accreditation Board](#) oraz w Kwalifikatorze (w strefie dla uczelni).

Polski odpowiednik stopnia naukowego uzyskanego w Ghanie może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

Skala ocen

W szkolnictwie średnim Ghany stosowana jest poniższa skala ocen:

Skala literowa	Skala procentowa	Skala w systemie brytyjskim	Znaczenie
A1	75-100	Excellent	Celująco
B2	70-74	Very Good	Bardzo dobrze
B3	65-69	Good	Dobrze
C4	60-64	Credit	Powyżej średniej
C5	55-59	Credit	Powyżej średniej
C6	50-54	Credit	Powyżej średniej
D7	45-49	Pass	Zaliczone
E8	40-44	Pass	Zaliczone
F9*	0-39	Fail	Niedostatecznie

*ocena F9 nigdy nie pojawia się na świadectwie

Stosowana w szkolnictwie wyższym Ghany skala ocen nie jest jednakowa. Może się ona różnić pomiędzy samymi uniwersytetami, a także w zależności od tego, czy dotyczy studiów pierwszego czy drugiego stopnia. Wiele szkół wyższych stosuje skalę punktową (GPA) lub procentową:

Skala procentowa	Skala w systemie brytyjskim	Znaczenie
70-100	First Class	Celująco
60-69	Second Class (Upper Division)	Bardzo dobrze
50-59	Second Class (Lower Division)	Dobrze
40-49	Third Class	Dostatecznie
0-39	Fail	Niedostatecznie

Skala punktowa (GPA)	Skala w systemie brytyjskim	Znaczenie
3.75-4.0	First Class	Celująco
3.25-3.74	Second Class (Upper Division)	Bardzo dobrze
2.51-3.24	Second Class (Lower Division)	Dobrze
2.01-2.50	Third Class	Dostatecznie
1.00-2.00	Pass	Zaliczone
0-0.99	Fail	Niedostatecznie

Listy uczelni

Listy uznanych w Ghanie szkół wyższych dostępne są na stronie Ghana Tertiary Education Commission <https://gtec.edu.gh/accredited-institutions> i na stronie World Higher Education Database <https://whed.net/home.php>.

Tabela ewaluacyjna dyplomów uzyskanych w Ghanie

UWAGA: Informacje nt. uznania dotyczą dyplomów ukończenia studiów wydanych po ukończeniu akredytowanych programów studiów.

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
Higher National Diploma (HND)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji
Bachelor with first class Honours Bachelor with second class Honours Doctor of Optometry	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
Bachelor of Medicine and Surgery Bachelor of Dental Surgery Doctor of Pharmacy Doctor of Veterinary Medicine	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych. Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów jednolitych na tym samym kierunku.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji
Master	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Nostryfikacja
Doctor of Philosophy (PhD)	Nostryfikacja	Nostryfikacja